

OBSAH

1. Krátkodobé poruchy vedomia / Peter Mitro	13
1.1 DEFINÍCIA A TYPY KRÁTKODOBÝCH PORÚCH VEDOMIA	14
1.2 ZDANLIVÉ (NEPRAVÉ) KRÁTKODOBÉ PORUCHY VEDOMIA	14
2. Synkopa: definícia, etiológia a patogenéza / Peter Mitro	17
2.1 DEFINÍCIA.	18
2.2 CEREBRÁLNA PERFÚZIA	18
2.3 PATOGENÉZA SYNKOPÁLNYCH STAVOV	19
2.4 ETIOLÓGIA SYNKOPÁLNYCH STAVOV	21
2.5 VÝSKYT JEDNOTLIVÝCH TYPOV SYNKOPY	22
2.6 REFLEXNÉ SYNKOPY	22
2.7 ORTOSTATICKÁ SYNKOPA	24
2.8 POSTPRANDIÁLNA SYNKOPA	24
2.9 ARYTMOGÉNNÁ SYNKOPA	25
2.10 MECHANICKÁ (OBŠTRUKČNÁ) SYNKOPA	27
2.11 VASKULÁRNA SYNKOPA	27
3. Klinický význam, epidemiológia a prognóza synkopálnych stavov / Peter Mitro, Kristína Valová	31
3.1 KLINICKÝ VÝZNAM SYNKOPÁLNYCH STAVOV	32
3.2 EPIDEMIOLOGIA SYNKOPÁLNYCH STAVOV	32
3.3 PROGNOSTICKÉ ASPEKTY SYNKOPÁLNYCH STAVOV	33
3.4 RIZIKOVÁ STRATIFIKÁCIA NA ODDELENIACH URGENTNEJ MEDICÍNY	34
4. Vazovagálna synkopa / Peter Mitro, Monika Lukáčová	43
4.1 VAZOVAGÁLNA SYNKOPA – DYSREGULÁCIA ALEBO OCHRANNÝ MECHANIZMUS?	44
4.2 PATOGENÉZA VAZOVAGÁLNEJ SYNKOPY	44
4.2.1 Patogenéza vazovagálnej synkopy – význam hemodynamických mechanizmov	46
4.2.2 Patogenéza vazovagálnej synkopy – význam autonómne nervových mechanizmov	48
4.2.3 Patogenéza vazovagálnej synkopy – význam humorálnych mechanizmov	49
4.2.4 Patogenéza vazovagálnej synkopy – význam baroreceptorových mechanizmov	51
4.2.5 Patogenéza vazovagálnej synkopy – genetické aspekty vazovagálnej synkopy	52
5. Karotická synkopa / Peter Mitro	61
5.1 PATOGENÉZA KAROTICKEJ SYNKOPY	62
5.2 DIAGNOSTIKA	63
5.3 TERAPIA	66

6.	Ortostatická synkopa pri poruchách autonómneho nervového systému / Peter Mitro	71
6.1	DEFINÍCIA A TYPY ORTOSTATICKEJ HYPOTENZIE	72
6.2	KLINICKÝ OBRAZ	72
6.3	PRÍČINY POSTIHNUTIA AUTONÓMNEHO NERVOVÉHO SYSTÉMU	73
6.4	DIAGNOSTIKA ORTOSTATICKEJ HYPOTENZIE	76
6.5	DIAGNOSTIKA AUTONÓMNYCH PORÚCH	76
6.6	ŠPECIALIZOVANÉ TESTY AUTONÓMNEHO NERVOVÉHO SYSTÉMU	77
6.6.1	Testy parasympatikového tonusu	77
6.6.2	Testy sympatikového tonusu	78
6.6.3	Variabilita pulzovej frekvencie	79
6.6.4	Vyšetrenie senzitivity baroreflexu	79
6.6.5	Ostatné metódy hodnotenia autonómnej nervovej aktivity	79
6.7	NEUROLOGICKÉ VYŠETRENIE	80
6.8	TERAPIA	80
7.	Ortostatická synkopa pri endokrinných poruchách / Zora Lazúrová	85
7.1	OCHORENIA NADOBLIČIEK	86
7.1.1	Adrenálna insuficiencia	86
7.1.2	Diagnostika adenálnej insuficiencie	88
7.1.3	Liečba adrenálnej insuficiencie	89
7.2	FEOCHROMOCYTÓM	89
7.2.1	Patofyziologické mechanizmy ortostatickej hypotenzie u pacientov s PPGL	89
7.2.2	Diagnostika PPGL	91
7.2.3	Liečba PPGL	91
7.3	OCHORENIA HYPOTALAMU A HYPOFÝZY	92
7.3.1	Diabetes insipidus	92
7.3.1.1	Diagnostika diabetes insipidus	93
7.3.1.2	Liečba diabetes insipidus	94
7.3.2	Akromegália	94
7.4	NEUROENDOKRINNÉ NÁDORY	94
7.4.1	Karcinoid	94
7.4.2	VIPóm	96
8.	Syndróm posturálnej ortostatickej tachykardie / Zora Lazúrová	99
8.1	DEFINÍCIA	100
8.2	EPIDEMIOLOGIA	101
8.3	ETIOPATOGENÉZA	101
8.4	KLINICKÉ PREJAVY	104
8.5	DIAGNOSTIKA	105
8.6	LIEČBA	108
8.6.1	Nefarmakologická liečba	108
8.6.2	Farmakologická liečba	109
9.	Postprandiálna synkopa / Peter Mitro	115
9.1	DEFINÍCIA POSTPRANDIÁLNEJ HYPOTENZIE	116
9.2	VÝSKYT POSTPRANDIÁLNEJ HYPOTENZIE	116
9.3	MECHANIZMY POSTPRANDIÁLNEJ HYPOTENZIE	117

9.4	KLINICKÉ SYMPTÓMY	119
9.5	KLINICKÝ VÝZNAM	119
9.6	DIAGNOSTIKA	120
9.7	TERAPIA	120
10.	Diferenciálna diagnostika: synkopa, epilepsia alebo psychogénna porucha? / Peter Mitro	125
10.1	ANAMNÉZA	127
10.2	FYZIKÁLNE VYŠETRENIE PACIENTA	129
10.3	HEAD-UP TILT TEST (HUT)	129
10.4	DIAGNOSTIKA SRDCOVÝCH ARYTMÍÍ	130
10.5	NEUROLOGICKÉ VYŠETRENIE	131
10.6	VIDEOZÁZNAM EPIZÓDY STRATY VEDOMIA	131
10.7	SÚČASNÝ VÝSKYT SYNKOPY A EPILEPSIE	131
11.	Základný diagnostický algoritmus synkopálnych stavov / Peter Mitro	135
11.1	VSTUPNÉ VYŠETRENIE PACIENTA SO SYNKOPOU	138
11.1.1	Anamnéza	138
11.1.2	Fyzikálne vyšetrenie	141
11.1.3	Elektrokardiografia	142
11.2	ŠPECIÁLNE DIAGNOSTICKÉ POSTUPY U PACIENTA SO SYNKOPOU	143
12.	Diagnostika reflexnej synkopy / Peter Mitro	147
12.1	ANAMNÉZA	148
12.2	MASÁŽ KAROTICKÉHO SÍNUSU	150
12.3	HEAD-UP TILT TEST	150
12.4	AMBULANTNÉ MONITOROVANIE TLAKU KRVÍ (ABPM)	150
12.5	DOMÁCE MERANIE TLAKU KRVÍ (HBPM) A POUŽITIE SMART TLAKOVÝCH MONITOROV	151
12.6	AMBULANTNÉ MONITOROVANIE EKG	151
12.7	IMPLANTOVATEĽNÝ SLUČKOVÝ REKORDÉR	152
12.8	ŠPECIÁLNE TESTY	152
12.9	DIAGNOSTIKA REFLEXNÝCH SYNKOPÁLNYCH FENOTYPOV	152
13.	Head-up tilt test / Peter Mitro	157
13.1	INDIKÁCIE HUT	158
13.2	METODOLÓGIA HUT	159
13.3	UHOL SKLONU	161
13.4	TRVANIE TESTU	161
13.5	UKONČENIE TESTU	162
13.6	POUŽITIE FARMAKOLOGICKEJ PROVOKÁCIE	162
13.7	SENZITIVITA A ŠPECIFICITA TESTU	163
13.8	REPRODUKOVATEĽNOSŤ TESTU	164
13.9	HEMODYNAMICKÁ ODPOVEĎ PRI HUT	164
13.10	KOMPLIKÁCIE HUT	168
14.	Diagnostika arytmogénnej synkopy / Peter Mitro	171
14.1	MONITOROVACIE METÓDY DIAGNOSTIKY ARYTMOGÉNNEJ SYNKOPY	172
14.2	ELEKTROFYZIOLOGICKÉ VYŠETRENIE	172

14.2.1	Vyšetrenie funkcie SA uzla	174
14.2.2	Vyšetrenie funkcie AV uzla	175
14.2.3	Vyšetrenie vedenia Hisovým-Purkyňovým systémom	175
14.2.4	Indukovateľnosť supraventrikulárnych tachykardií	176
14.2.5	Indukovateľnosť komorových tachykardií	176
14.3	VÝZNAM ELEKTROFYZIOLOGICKÉHO VYŠETRENIA V DIFERENCIÁLNEJ DIAGNOSTIKE SYNKOPY	183
14.3.1	Výber pacientov	183
14.3.2	Elektrofyziológický protokol pri diagnostike arytmogénnej synkopy	184
14.3.2.1	Definícia abnormálneho elektrofyziológického nálezu	185
14.3.2.2	Elektrofyziológická diagnostika dysfunkcie SA uzla	185
14.3.2.3	Elektrofyziológická diagnostika AV blokády u pacientov s poruchami vnútrokomorového vedenia	185
14.3.2.4	Elektrofyziológická diagnostika komorovej tachykardie u pacientov so synkopou	188
14.3.2.5	Klinická relevancia vyvolanej arytmie	189
14.3.2.6	Príčinná súvislosť arytmie so synkopou	191
14.3.2.7	Prognostické aspekty výsledku EFV	191

15. Použitie implantovaného slučkového rekordéra u pacientov so synkopou / Peter Mitro 195

15.1	KLASIFIKÁCIA VÝSLEDKOV MONITOROVANIA POMOCOU IMPLANTOVATEĽNÉHO SLUČKOVÉHO REKORDÉRA	198
15.2	IMPLANTOVATEĽNÝ SLUČKOVÝ REKORDÉR U PACIENTOV S PRAVDEPODOBNOU ARYTMOGÉNNOU SYNKOPOU	207
15.3	IMPLANTOVATEĽNÝ SLUČKOVÝ REKORDÉR V NESELEKTOVANEJ POPULÁCII PACIENTOV SO SYNKOPOU	208
15.4	IMPLANTOVATEĽNÝ SLUČKOVÝ REKORDÉR U PACIENTOV S REFLEXNOU SYNKOPOU	210
15.5	IMPLANTOVATEĽNÝ REKORDÉR U PACIENTOV SO SYNKOPOU A RIZIKOM NÁHLEJ SRDCOVEJ SMRTI	211
15.6	POUŽITIE IMPLANTOVATEĽNÉHO SLUČKOVÉHO REKORDÉRA PRI STAVOCH PODOBNÝCH SYNKOPE	213
15.7	NEGATÍVNY VÝSLEDOK DIAGNOSTIKY POMOCOU IMPLANTOVATEĽNÉHO SLUČKOVÉHO REKORDÉRA	214
15.8	KOMPLIKÁCIE	214

16. Terapia kardiogénnej synkopy / Peter Mitro 219

16.1	TERAPIA SYNKOPY U PACIENTOV SO ŠTRUKTURÁLNYM OCHORENÍM SRDCA	220
16.2	TERAPIA ARYTMICKEJ SYNKOPY	220
16.2.1	Synkopa u pacientov s intrinsickou dysfunkciou sinoatriálneho uzla	220
16.2.2	Synkopa u pacientov s AV blokádou	221
16.2.3	Synkopa u pacientov s bifascikulárnou blokádou	221
16.2.4	Synkopa u pacientov so supraventrikulárnou tachykardiou	222
16.2.5	Synkopa u pacientov s komorovou tachykardiou	223
16.2.6	Synkopa u pacientov s vysokou pravdepodobnosťou malígnej komorovej poruchy rytmu	225
16.2.7	Synkopa u pacienta s implantovaným kardiostimulátorom	227

17. Terapia reflexnej (vazovagálnej) synkopy / Peter Mitro	229
17.1 VŠEOBECNÉ OPATRENIA V PREVENCII VVS	231
17.1.1 Zvýšený prívod soli a tekutín	231
17.1.2 Otázka príjmu kofeínu	231
17.1.3 Vytrvalostný tréning	231
17.2 ŠPECIFICKÉ OPATRENIA V TERAPII VVS	232
17.2.1 Tilt tréning	232
17.2.2 Izometrické protimanévry (ISPM)	233
17.2.3 Redukcia antihypertenzívnej terapie	235
17.2.4 Farmakoterapia	236
17.2.5 Kardioestimulácia	238
17.2.6 Kardioneuroablácia	243
17.2.7 Terapia teofylínom	245
18. Význam adenožínnergických mechanizmov v patogenéze, diagnostike a terapii synkopálnych stavov / Peter Mitro	251
18.1 ADENOŽÍN V PATOGENÉZE SYNKOPÁLNYCH STAVOV	253
18.2 ADENOŽÍNOVÝ TEST V DIAGNOSTIKE SYNKOPÁLNYCH STAVOV	254
18.3 ANTAGONISTI ADENOŽÍNOVÝCH RECEPTOROV V TERAPII SYNKOPY	255
18.3.1 Teofylín v terapii nízko-adenozínovej synkopy	255
18.3.2 Teofylín v terapii vazovagálnej (vysoko-adenozínovej) synkopy	256
18.3.3 Kofeín v terapii vazovagálnej synkopy	257
19. Riadenie motorových vozidiel u pacientov so synkopou a implantovanými prístrojmi / Peter Mitro	259
19.1 RIZIKO OHROZENIA ÚČASTNÍKOV CESTNEJ PREMÁVKY	261
19.2 PRÍČINY VZNIKU SYNKOPY PRI RIADENÍ MOTOROVÉHO VOZIDLA	262
19.3 RIADENIE MOTOROVÝCH VOZIDIEL S VAZOVAGÁLNOU SYNKOPOU	263
19.4 RIADENIE MOTOROVÉHO VOZIDLA U PACIENTOV S ARYTMICKOU SYNKOPOU	266
19.5 RIADENIE MOTOROVÉHO VOZIDLA U PACIENTOV S IMPLANTOVANÝM DEFIBRILÁTOROM	269
19.6 LEGISLATÍVNE ASPEKTY	271
20. Recidivujúca prechodná porucha vedomia z pohľadu neurológa / Eva Feketeová	275
20.1 EPILEPTICKÉ ZÁCHVATY A PRECHODNÁ PORUCHA VEDOMIA	277
20.2 AUTONÓMNA DYSFUNKCIA A PRECHODNÁ PORUCHA VEDOMIA	282
20.3 PORUCHY SPÁNKU A BDENIA A PRECHODNÁ PORUCHA VEDOMIA	283
20.4 CEREBRÁLNE CIEVNE OCHORENIA A PRECHODNÉ PORUCHY VEDOMIA	285
20.5 PSYCHOGÉNNE ZÁCHVATY A PRECHODNÁ PORUCHA VEDOMIA	285
20.6 NEUROLOGICKÉ VYŠETRENIE A DIFERENCILÁNA DIAGNOSTIKA KRÁTKODOBEJ PORUCHY VEDOMIA	286
21. Psychogénne krátkodobé poruchy vedomia / Peter Mitro	291
21.1 KLINICKÝ OBRAZ	292
21.1.1 Psychogénna pseudosynkopa	292
21.1.2 Psychogénne neepileptické záchvaty	293

21.2	DIAGNÓZA	293
21.3	TERAPIA	295
22.	Synkopálna jednotka v diagnostike a terapii synkopálnych stavov / <i>Peter Mitro</i>	297
22.1	DEFINÍCIA SYNKOPÁLNEJ JEDNOTKY (SYNCOPE UNIT).	298
22.2	MODELY SYNKOPÁLNYCH JEDNOTIEK	298
22.3	OČAKÁVANÝ PRÍNOS VYTVORENIA SYNKOPÁLNEJ JEDNOTKY	300
22.4	VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY PRI VYTVÁRANÍ SYNKOPÁLNEJ JEDNOTKY . . .	302
22.5	MANAŽMENT PACIENTA V RÁMCI SYNKOPÁLNEJ JEDNOTKY	304
22.6	KONTROLA KVALITY ČINNOSTI SYNKOPÁLNEJ JEDNOTKY	307
	Zoznam skratiek	309
	Register	310